RUSKI INWALID

N°. 251.

PIĄTEK. 22 Października 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: Prussy. Niemcy. Francija. Angliia. Turcyia. Indyie Wschodnie.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

Seym Królestwa Polskiego.

Posiedzenie dnia 11 Października.

Izba Poselska.

Dzień dzisieyszy iako też i następny przeznaczone były stosownie do przepisów Statutu Organicznego o Reprezentancyi Narodowey na układanie petycyy do Tronu. Naprzód JW. Marszałek zapytał się Izby, czyli nie chce korzystać z prawa służącego iey na mocy Art: 155 Statutu Organicznego, aby bez przytomności arbitrów posiedzenie swe odbyła. — Gdy zdanie Izby nie było z tém zgodne, posiedzenie odbywało się publicznie.

Na mocy artykułu 158 Statutu złożyli więc Posłowie i Deputowani petycyie swoie u laski, które Sekretarz koleyno odczytywał a Izba większością głosów przyymowała.—Na dzisieyszém posiedzeniu następne petycyie przyiętemi zostały:

Aby w mieście Piotrkowie Sąd Ziemski był umieszczony. Jednomyślnie przyięła ią Izba iako też i następne:

Aby iaka bądź Magistratura Administracyyna lub Sądownicza, w mieście Stara Częstochowa umieszczona została, dla podniesienia miasta.

Aby na zupełne wyreparowanie kościoła Stobnickiego wyznaczone były od Rządu fundusze. Co do tey petycyi czynili uwagi swoie JW. *Kapica*, Deputowany Łomżyński, JW. *Łętowski*, Deputowany Stobnicki i JW. *Krysiński*, Deputowany Cyrkułu V. M. S. Warszawy.

Aby posiadaczom obligacyy 10,000 franków z czasów Xięztwa Warszawskiego, był wyznaczony fundusz na ich zaspokoienie, a nim to nastąpi, były im zwrócone zaległe procenta. Tu czynili uwagi swoie JW. *Nowakowski*, Poseł Tarnogrodzki i JW. *Grabowski*, Poseł Węgrowski.

Aby niedogodności Kodexu Karnego na zeszłym Seymie przyiętego, były poprawione i

przez Radę Stanu na przyszły Seym wniesione. Przymawiali się co do tey petycyi JW. *Linde*, Deputowany Cyrkułu III. M. S. Warszawy, JW. *Biernacki*, Deputowany Wieluński, JW. *Szołowski*, Posel Łęczycki, tudzież JW. Marszałek.

Aby proiekta do praw maiące bydź na Seymie wniesione, udzielanemi były przez Radę Stanu Członkom Izby Poselskiey na pół roku, a przynaymniey na kwartał przed rozpoczęciem Seymu, i aby ciż członkowie mocni byli uwagi swoie Radzie Stanu przesyłać. Otwierali zdania swoie w tey mierze JW. *Linde*, Deputowany Cyrkułu III M. S. Warszawy, oraz JW. *Łubienski* Poseł Chełmski.

Aby na mocy Art: 26 i 27 konstytucyi został ułożony pewny systemat drogowy, i aby szkody przez wycinanie kilkokrotne dróg uczynione w lasach i gruntach prywatnych właścicieli, były wynagrodzone. — W tey materyi otworzył swe zdanie JW. X. *Wierzbowski*, Deputowaoy okręgu Płockiego.

Aby na mocy konstytucyi zaręczaiącey wolność osobistą każdemu, Jan Bernard, wyznania Starozakonnego, niegdy sierżant woyska Polskiego, bez sądu od roku zamknięty w więzieniu Kaliskiém, miał sobie oddaną sprawiedliwość. Tu zdania swoie otworzyli JW. *Łubieński*, Poseł Chełmski, tudzież JW. *Chodkiewicz*, Deputowany Sandomierski.

Aby opłata Kontyngensu Liwerunkowego była uchyloną, lub przynaymniey do ceny targowey produktów zastosowaną.

Aby N. Pan raczył nayłaskawiey wstawić się do Rządu Austryiackiego za obywatelami maiącemi od tegoż Rządu obligacyie lub rekonessanse, żeby te im były wypłacone.

Aby monopolium tabaki z końcem przyszłego roku ustaiące, więcey nie było przedłużane.

Aby żaden wyższy Urzędnik Rządowy w domu Magistraturze Rządowey poświęconym nie mieszkał i drzewem Rządowem się nie opalał.

Te wszystkie petycyie iak się wspomniało wyżey, iednozgodnie przyięte zostały; lecz wniesioną była ieszcze iedna, względem którey opinia Izby rozdwoioną została, a to z następuiącego powodu. Reprezentacci Woiewództwa Płockiego podali dwie propozycyie do petycyy; iedni życzyli sobie: aby, gdy ieden Sąd Ziemski miał bydż w Płocku, drugi mógł bydź zaprowadzony w Pułtusku; Dzudzy zaś pragnęli, aby tenże Sąd Ziemski w Ostrołęce a nie w Pułtusku mógł bydż ustalony. Te dwa żądania dały powód do długiey dyskussyi, przymawiali się w iey ciągu, JW. X. *Wierzbowski*, Deputowany Płocki, JW. X. *Łącki*, Deputowany Kielecki, JW, *Staniszewski*, Poseł Ostrołęcki, JW. *Dębowski*, Poseł Kazimierski, JW. *Grabowski*, Poseł Węgrowski, JW. *Laskowski*, Deputowany Ostrołęcki JW. *Czaiewski*, Deputowany Kalwaryyski, JW. *Szymczykiewicz*, Poseł Lelowski, JW. *Chodkiewicz*, Deputowany Sandomierski, JW. *Skarżyński*, Poseł Pułtuski JW. X. *Pleiewski*, Deputowany Gostyński, JW. *Wolicki*, Poseł Olkuski. Skutek tey dyskussyi był ten, że oba żądania w petycyie zamienione zostały, pierwsze iednomyślnością, a drugie większością zdań. — Na tém się posiedzenie skończyło.

Kilka petycyy do dnia następnego odłożono.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

z Berlina, 21 *Października.*

Pozawczora 19 b. m. były tu wielkie popisy tak osady tuteyszey iak i innych woysk w tey stolicy znayduiących się. Tegoż dnia w sali rycerskiey zamku Królewskiego był wielki obiad dla całego Jeneralitetu i oficerów sztabu.

O godzinie 4 z południa Wielki Xiąże *Mikołay* z małżonką swoią przyięli na pokoiach swoich ciało dyplomatyczne. Dnia wczorayszego ci znakomici goście wyiechali do Pocztdamu.

Niemcy.

z Drezna 26 *Września.*

Dzisiay otwartym tu został Seym Królestwa saskiego—Z tego powodu było nabożeństwo w kościele zamkowym i kaznodzieia Królewski Xiądz *Ammon* piękną miał mowę, po którey Reprezentanci udali się na salę obrad. O 11ey przybył tam Król; a minister państwa *Globick* w skutek rozkazu Królewskiego zagaił posiedzenie stosowuą mową.—Następnie odczytanym został akt seymu, poczém Marszałek Seymowy miał krótką mowę przed tronem, w którey wynurzył Krolowi uczucia zaufania i wdzięczności napełniaiących serca zgromadzonych reprezentantów. Nakoniec Marszałek Seymowy i wszyscy deputowani dopuszczeni byli do ucałowania ręki Królewskiey i zaproszeni na obiad.

Od brzegów Menu, 14 *Października.*

W tych dniach (18 b. m.) położony zostanie pierwszy węgielny kamień do maiącego

się wystawić w Frankforcie gmachu biblioteki. Ta nowa i okazała budowa, ma bydz iedną z naypięknieyszych ozdob tego miasta; a ogrod piękny przy tymże gmachu znaydować się maiący, obrócony będzie na przechadzki publiczne. Słowem Frankfort będzie wkrótce iednèm z naypięknieyszych miast w Niemczech. Rozszerza się on coraz bardziey i w roku ninieyszym sto przeszło nowych wybudowano domow, z których niektóre tak są obszerne i piękne iż mogą sią nazwać pałacami. Trzeba i o tém wiedzieć, że to powiększenie się liczby domów, bynaymniey nieznizyło ceny kwater, a nawet zdaie się iż iescze bardziey podniosło. Każda kwadratowa stopa ziemi na którey się nowe buduią domy, iednym złotym droźey się płaci niż pierwiey; a tak sama ziemia tyle lub więcey kosztuie, ile wznosząca się na niey budowa.

z Lipska, 18 *Października*.

Marszałek polny Xiąże *Schwarzenberg* umarł w mieście tuteyszém własnie w Wilią rocznicy, pamiętney i krwawey bitwy pod Lipskiem. Siedm lat właśnie temu iak mężny ten bohatyr na czele bitnych szeregów cudów waleczności dowodził, dziś zwłoki iego wystawione są na łożu paradném, a iutro wyprawią ie do Czech.

Zeszły Xiąże Karol *Schwartzenberg* brat udzielnego panuiącego Xiążęcia *Jozefa*, urodził się 13go Kwietnia 1771 roku. Od lat naymłodszych, poświęcił się woyskowości. W wielu okolicznościach zaszczytnie się odznaczył, a w roku 1805 nienależał bynaymniey do haniebnego zdania Ulmu. Po traktacie Presburgskim, zaiął się dyplomatyką i wysłany był posłem do Paryża; lecz z początkiem woyny z Rossyią w roku 1812, znowu się wziął do woyskowość przyiął dowodztwo korpusu Austryiackiego posiłkowego. W roku następuiącym gdy Austryia weszła w przymierze z Rossyią przeciwko Francyi, polecono mu dowodztwo nad całém woyskiem sprzymierzoném. Przez cały ten czas wszystkie iego kroki oznamienowane były piętnem mądrości doświadczenia i przezorności, a świetna bitwa pod Lipskiem i weyscie do Paryża uwieńczyły ten chlubny zawod. W Kampanii 1815 roku dowodził woyskami sprzymieszonemi nad Renem wyźszym, które atoli dla zaszłey bitwy walney pod Bel Aliance niebyły w czynności. Cesarz wynagrodził zasługi iego laską marszałkowską i tytułem prezesa rady woienney. Zostawił posobie Xiąże *Schwartzenberg* trzech synów. — Trudno będzie rozstrzygnąć potomności co w nim więcey na podziwienie i szacunek zasługuie: Czy zalety wielkie woiownika, czy rzadkie cnoty człowieka Niemiał on nieprzyiacioł, a nawet ledwie niemożna twierdzić że i zawistnych swego szczęscia niemiał. Troskliwość krewnych iego i sztuka lekarska, wyczerpane iż tak rzec można. Zostały w usiłowaniach zachowania drogich dni iego; lecz wszystko było daremne, smierć nieubłagana wydarła nam iednego z nayznakomitszych bohatyrów wieku naszego.

FRANCYIA.

z Paryża, 10 *Października*.

Pozawczora były wielkie pokoie u nowourodzonego Xiążęcia *Bordeaux*, który spoczywał tym czasem w przepyszney kolebce. Przekupki rynku St Germain ofiarowały mu bukiet kwiatów, a tuteysze przeieżdzały pod oknami Xiężney *Berry* w powozach ozdobionych piorami. 7 b. m. wywożono młodego Xiążęcia razem z siostrą iego na spacer, a tłumy zgromadzonego ludu witały ich okrzykami radości. — Nazaiutrz miasto Paryż dawało wspaniały obiad towarzystwu tuteyszych węglarzy i rybaczek; wszyscy zaproszeni udali się na mieysce wyznaczone z popiersiem Króla i białemi chorągwiami rozwiniętemi. Merowie Paryża byli także na tym obiedzie, po ktorym nastąpiły tańce i bal trwał do późney nocy.

Ze wszystkich prowincyy i miast nadchodzą adressy do Króla i Xiężney *Berry* z powodu urodzenia Xiążęcia *Bordeaux*.

Miasta głównieysze Francyi za pierwszem odebraniem tey pożądaney nowiny, obchodziły przez rozmaite zabawy i oświeceuia domów to szczęśliwe wydarzenie, a w wielu mieyscach spalono kosztowne faierwerki.

Obrzęd uroczysty chrztu Xiążęcia *Bordeaux* ma bydź w katedrze Panny Maryi, w obecności Króla, całego dworu Królewskiego, urzędników państwa i deputowanych od wszystkich dobrych miast Królestwa; miasto zaś Paryż wyposaży 14 ubogich panienek. Wszyscy dyzertorowie woysk lądowych i floty otrzymaią z tegoż powodu przebaczenie, niemniey też i wiele więźniów otrzyma wolność. Nadto niemało osob zaszczycone będą orderami i innemi ozdobami. Słychać że ten obchod dopiero w grudniu nastąpi, członki bowiem izby deputowanych w miesiącu oznaczonym maiącey się zgromadzić, powinny być obecni.

Xiąże *Albufera* który był świadkiem odwa-

gi i wytrzymałości Xiężney *Berry* w czasie iey porodzenia, rzekł: »Syn takiey kobiety powinien bydz *wielkim człowiekiem*.«

Radzono Xiążęciu *Richelieu* aby niekazał strzelać z dział w czasie urodzenia Xiążęcia iak aż dopiero gdy dzień nastąpi: »Nie, odpowiedział, dla takiey nowiny, w każdą chwile dzień się poczyna.

Brat Królewski otrzymał 29 z. m następuiącą prosbę: »Żona moia porodziła tey nocy syna w tęż samą chwilę kiedy i Xiężna *Berry*, a my rodzice nowo urodzonego iesteśmy ubodzy.« W odpowiedzi na tę lakoniczną prożbę posłano Rodzicom 1200 fran.

Wiadomo że Brat Królewski obiecał wszystkim służącym zeszłego Xiążęcia *Berry* przyiąć ich do usług swoich, gdy Xiężna porodzi syna. Teraz dopełnił swego przyrzeczenia i rozkazał im donieść, iż są w usługach Xiążęcia *Bordeaux*.

Król potwierdził kilka bul Papiezkich względem przeniesienia niektórych Biskupów, z następuiącym iednakże dodatkiem »Nieprzyymuiąc tych warunków, które się niezgadzaią z Kartą konstytuccyyną, prawami państwa i zasadami kościoła Gallikańskiego.

Anglija.

z Londynu, 13 *Października*.

Badania świadków ze strony Królowey odbywały się i dzisiay. Wszyscy iednomyslnie twierdzą, że w obeyściu się N. Pani z *Bergami* nic niewidzieli nieprzystoynego.

Kommunikuiemy artykuł pomieszczony w *trzeciey* iuż edycyi gazet dzisieyszych: Wyrobnik *Girilini*, którego wczora badano, wyznał między inném co następuie: »Goniec *Rustelli* (ieden z świadków przeciwko Królowey) donosił mu w Medyolanie, że z zlecenia kommissyi tameczney, zebrał był pewną ilość świadków, z których kilku płacił po 40 franków, nadto dostarczał im iedzenia i picia« Przy powtórném badaniu tenże *Girilini* wyznał, że Hrabia *Vasalli* sprowadził go do Londynu dla świadczenia ze *strony* Królowey; że tenże Hrabia wyznaczył mu 1200 franków nagrody, a rodzina iego pozostała we Włoszech, co dzień odbiera po pięć lub sześć franków.«

Lord *Carnarwen* wnosił, aby tę całą gorszącą, sprawę iak nayprędzey przeciąć: Gdyż (mówił) nic z niey dobrego wyniknąć niemoże.

Królowa przyięła pozawczora iak słychać 42 adressa, a chcąc zato okazać swoią wdzięczność osobisćie, ukazała się ludowi z balkonu zawinąwszy się w szeroki płascz; tego bowiem dnia czas był zimno-wilgotny.

Między rzemieślnikami, którzy w przeszłą środę podali Królowey swoie adrressa, był także orszak krawców z kilku set osob złożony tak męsczyzn iak kobiet.—Zwyczaynie tak bywa, iż w dzień w którym N. Pani przyymnie adressa, plac przed domem brandenburgskim zamienia się w iarmark.

Przychody Anglii za ostatni kwartał (po 10 października) wynosiły 1,308,386 funtów szterlingów więcey, anizeli w tymże czasie w roku przeszłym.

Turcyia.

z Stambułu, 10 *Września*.

W przeszłym miesiącu zaiął się był pożar w składach siana skarbowych i tak był strasżny, iż ogromne zapasy w iedną chwilę poszły w perzynę. Tę klęskę przypisuią niedbałości strażników.—Nazaiutrz nowy wszczął się był pożar koło Meczetu który niegdyś był kościołem Ś. Zofii. Sam Sułtan przyspieszył tam, dla zachęcenia ratuiących obecnością swoią, a rozdaniem znacznych nagrod zniewolił ich do podwoienia pracy. Ogień grassował przez kilka godzin; lecz nakoniec ugaszonym został.

Jndyie Wschodnie.

z Kingston co na wyspie Jamaice, 21 *Lipca*.

Namiestnik miasta i obwodu *Santa-Fe*, przybył tu wczora w wieczor z Kartageny. Wszystkie okolice tego miasta zaięte są przez woysko *Boliwara*. z 9,000 żołnierza złożone. Mieszkańcy którzy niesą w stanie opatrzenia się w żywność na 6 miesięcy, zmuszani są do opuszczenia miasta. Osada iest w niedostatku prochu, broni i innych tego rodzaiu artykułów.

w Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.